

Strokovna konferenca ob 60 letnici OŠ dr. Slavka Gruma:

»GRADIMO MOSTOVE, ODPIRAMO VRATA VKLJUČUJOČE DRUŽBE«

sreda, 19. 11. 2025

ZBORNİK POVZETKOV

KAJ POMENI VKLJUČUJOČA SKUPNOST IN VIZIJE RAZVOJA

1. Mateja Kočar Močnik

Naslov predavanja: Od prisotnosti k pripadnosti: pot k inkluzivnemu izobraževanju

Ključne besede: integracija, inkluzija

Povzetek:

Razvoj odnosa do otrok s posebnimi potrebami v slovenskem šolstvu odraža širše družbene spremembe – od izključevanja k vključevanju. V preteklosti je prevladovala segregacija, ko so bili otroci z različnimi ovirami ločeni od vrstnikov in vključeni v posebne zavode. To je omogočalo specializirano obravnavo, a hkrati krepilo stigmatizacijo in socialno izključenost. V 90. letih prejšnjega stoletja se je začela uveljavljati integracija. Otroci s posebnimi potrebami so lahko obiskovali redne šole, a so se morali večinoma prilagajati obstoječemu sistemu, ki jim ni vedno nudil ustrezne podpore. Integracija je pomenila napredek, vendar je pogosto ostala formalna, saj se učna okolja niso bistveno spreminjala, odnos do različnosti pa se je le delno odpiral. Današnja paradigma inkluzije presega zgolj fizično prisotnost otrok v rednih razredih. Temelji na prepričanju, da ima vsak otrok pravico do enakovrednega izobraževanja, sodelovanja in razvoja potencialov. Inkluzija pomeni preoblikovanje šolskega sistema – od kurikulumu in metod poučevanja do organizacije pouka in strokovne podpore – tako, da spodbuja sodelovanje in upošteva raznolikost. V Sloveniji je k temu prispevala zakonodaja ter razvoj podpornih služb in programov. Predstavitev bo osvetlila zgodovinski razvoj teh pristopov, ključne zakonodajne in strokovne mejnike ter aktualne izzive: pomanjkanje kadrov, nezadostna podpora in potreba po krepitvi pozitivnih odnosov med vrstniki. Namen je pokazati, da prehod od segregacije preko integracije do inkluzije ni le pedagoški proces, temveč izraz družbene zavezanosti k enakosti, pravičnosti in spoštovanju raznolikosti.

PRIMERI DOBRIH PRAKS IN PROJEKTOV VKLJUČEVANJA OTROK, MLADOSTNIKOV IN ODRASLIH S POSEBNIMI POTREBAMI MED VRSTNIKE VEČINSKIH ŠOL TER V LOKALNO SKUPNOST

2. Judita Rupnik

Naslov predavanja: Vključevanje učencev z lažjo motnjo v duševnem razvoju v redno OŠ

Ključne besede: inkluzija, redna OŠ, program NIS, Lažja motnja v duševnem razvoju, korist otroka

Povzetek:

Na podlagi podatkov Statističnega urada Republike Slovenije opazamo naraščanje števila učencev z lažjo motnjo v duševnem razvoju, ki so usmerjeni v program redne osnovne šole s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo. Izvajalci dodatne strokovne pomoči in učitelji so tako postavljeni pred težko nalogo, kako obravnavati učenca, da bo razvijal pozitivno samopodobo, obenem pa biti pri ocenjevanju znanja realen, pravičen in obenem upoštevati veliko število prilagoditev, ki jih za učenca v strokovnem mnenju določi strokovna skupina. Prav tako moramo presojati in prepoznavati največjo korist za učenca, kar je lahko v sistemu, kjer za učence z lažjo motnjo v duševnem razvoju inkluzija zakonsko ni predvidena, izjemno zahtevno delo. Na drugi strani pa zakonodaja predvideva program z nižjim izobraževalnim standardom, ki je prilagojen učencem z lažjo motnjo v duševnem razvoju. Učenci imajo tu številne možnosti za napredovanje v skladu s svojimi sposobnostmi ter za razvoj pozitivne samopodobe. Ob predstavitvi primera iz prakse bom v prispevku poskusila odpreti nekaj vprašanj, ki se porajajo ob delu z učenci z lažjo motnjo v duševnem razvoju v redni osnovni šoli. Uradni statistični podatki kažejo, da je bilo v lanskem šolskem letu podobnih primerov še 200, neuradno pa najverjetneje še veliko več, saj nekateri učenci, katerih starši se ne strinjajo s prešolanjem, nadaljujejo šolanje v redni OŠ brez prilagoditev in DSP. Menim, da ta številka ni zanemarljiva, ob tem pa opazam tudi trend naraščanja. Pomembno je, da se o tej temi več pogovarjamo, ozaveščamo javnost in iščemo poti da se v posameznih primerih resnično upošteva le največja korist otroka. Prav tako pa bi bilo nujno, da dobimo strokovne smernice za delo v takih primerih.

3. Neva Izlakar

Naslov predavanja: Vključevanje oseb z MDR v delovna okolja na OŠ dr. Slavka Gruma

Ključne besede: inkluzija, delovno okolje, sprejemanje oseb z MDR

Povzetek:

Projekt vključevanja starejših učencev z lažjo in zmerno motnjo v duševnem razvoju v delovno okolje predstavlja primer dobre prakse na področju inkluzije. Njegov osnovni cilj je posameznikom omogočiti aktivno sodelovanje v delovnem procesu, pri čemer razvijajo delovne in socialne veščine, krepijo samostojnost ter pridobivajo občutek lastne vrednosti. Naučene veščine v šoli tako prenašajo v realno življenjsko okolje in jih uporabljajo v vsakodnevnih situacijah. Vključevanje v delovno okolje jim zagotavlja večjo socialno vključenost, širjenje socialnih mrež ter možnost, da so prepoznani kot enakovredni člani skupnosti. Projekt pomembno vpliva tudi na širše okolje, saj spodbuja delovne organizacije k razumevanju in sprejemanju različnosti. Na naši šoli poteka že deset let in poleg ostalih oblik aktivnega vključevanja naših učencev v okolje prispeva k oblikovanju inkluzivne kulture v lokalnem prostoru. Učenci so trenutno vključeni v različne delovne organizacije, kot so pralnica vrtca Zagorje, frizerski saloni in knjižnica, vključeni pa so bili tudi v kavarno, cvetličarno, kozmetični salon ter na Upravni enoto Zagorje ob Savi. Predstavljeni primer dobre prakse potrjuje, da je vključevanje pomemben korak k bolj odprti in povezani družbi.

4. Bojana Klančičar

Naslov predavanja: Mladostnikom s posebnimi potrebami pomagamo pri iskanju in uvajanju v delo, ki ga bodo lahko opravljali po zaključku šolanja

Ključne besede: mladostniki s posebnimi potrebami, usposabljanje za delo, socialna vključenost, neformalno usposabljanje

Povzetek:

Mladostniki s posebnimi potrebami so ranljiva in občutljiva skupina posameznikov, ki se po končanem šolanju, ki pri njih lahko traja do 26. leta starosti, redko vključijo v oblike dela, ki se odvijajo izven institucij, ki so prvenstveno namenjene zanje. Običajno se namreč vključijo v varstveno delovne centre (VDC) ter rehabilitacijske in zaposlitvene centre. Pri nas sploh ni utečenih mehanizmov, preko katerih bi lahko zanje našli različne oblike zaposlitve v podjetjih in organizacijah, ki niso specializirane za osebe s posebnimi potrebami. Na naši šoli nadaljujemo z dobro prakso, ki smo jo pridobili preko projekta Program dodatnega usposabljanja (2016 – 2022), v okviru katerega smo vključevali mladostnike v lokalno delovno okolje. Zaradi nižjih

sposobnosti in specifičnih primanjkljajev na posameznih področjih funkcioniranja je treba učencem s posebnimi potrebami nameniti dodatno pozornost in zaščito. Zato je pomembno, da se z njimi pogovorimo o njihovih interesih ter skupaj z njimi poiščemo njihova močna področja, interese in talente. Tako jim omogočimo, da preko svojih močnih področij pridobijo izkušnje v praksi, na prilagojenem delovnem mestu, pod vodstvom mentorja. Delo mora potekati kontinuirano, s predhodno in sprotno pripravo delovnega okolja, ob postopnem zmanjševanju vloge mentorja. Mladostniku kontinuirano delo dvigne samozavest in pomaga razviti pozitivno samopodobo. S tem mladostnik postane bolj samostojen, njegova socialna vključenost je boljša, ob tem pa tudi širi svojo socialno mrežo. Mladostniki so delali v gostinskem lokalu (pomoč v kuhinji in pri strežbi), trgovini (zlaganje artiklov na police), domu starejših občanov (pomoč pri hranjenju varovancev, igranje na klavir), v časopisni hiši, mizarski delavnici, vrtnariji in v družinskem varstvu predšolskih otrok.

5. Dijana Matković

Naslov predavanja: S-Factor kot orodje inkluzije

Ključne besede: S-Factor, mednarodni projekt, inkluzija, povezovanje

Povzetek:

S-Factor je mednarodni inkluzivni festival, ki ga organizira Osnovna šola Milke Šobar Nataše, Črnomelj. Projekt temelji na ustvarjanju glasbenih videoposnetkov, pri katerih so osebe s posebnimi potrebami aktivno vključene v vse faze nastajanja – od igre, petja, režije, snemanja in montaže do oblikovanja scene ter rekvizitov. Sodelujoče osebe s posebnimi potrebami lahko prispevajo glede na svoja močna področja in osebne potenciale, kar krepi njihovo samoučinkovitost in občutek lastne vrednosti. Nastali videoposnetki tekmujejo med seboj, pri čemer o zmagovalcu odločata strokovna žirija in širša javnost. Zaključna prireditev v Beli krajini s podelitvijo nagrade predstavlja vrhunec projekta ter hkrati kulturni in družabni dogodek. Festival je inkluziven na več ravneh: 1. omogoča socialno integracijo in izkustveno učenje, saj se udeleženci povezujejo, medsebojno spoznavajo in razvijajo socialne veščine; 2. deluje kot orodje ozaveščanja širše javnosti o aktivni participaciji oseb s posebnimi potrebami ter spodbuja oblikovanje vključujoče in solidarne družbe; 3. zahteva partnersko sodelovanje šole organizatorice z lokalno skupnostjo kar prispeva k ustvarjanju trajnostne sinergije med vzgojno-izobraževalnimi ustanovami, kulturnimi ustvarjalci in turističnim sektorjem. Dogodek tako presega zgolj šolski okvir in postaja pomembna kulturno-turistična platforma za promocijo inkluzije, Bele krajine in Slovenije.

6. Irena Senčar

Naslov predavanja: Bralna kultura pri učencih s posebnimi potrebami

Ključne besede: bralna kultura, bralna motivacija, inkluzija

Povzetek:

Bralna kultura učencev s posebnimi potrebami zahteva posebno pozornost, saj se posamezniki pri branju soočajo z različnimi izzivi: nezadostna bralna motivacija, nespodbudno okolje, težave pri branju, težave z razumevanjem besedila ipd. Zato je smiselna individualna obravnava, ki upošteva posameznikove želje, zmožnosti in potrebe. Pri tem uporabljamo različne motivacijske strategije, ki spodbujajo bralne navade in ustvarjajo pozitiven odnos do branja, le-ta namreč neposredno vpliva na razvoj miselnih, jezikovnih in socialnih kompetenc. Pri učencih zato spodbujamo branje z razumevanjem in se vključujemo v različne bralne projekte – na OŠ NHR Hrastnik smo v ta namen izvajali Knjižni kviz. S slednjim smo ustvarjali tudi inkluzivno okolje, saj naša šola izvaja redno osnovnošolsko izobraževanje, prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom ter posebni program vzgoje in izobraževanja – k sodelovanju pri kvizu pa smo povabili vse učence.

7. Nataša Manfreda

Naslov predavanja: Od Nove Gorice do Gorice ali Ustvarjamo brez meja

Ključne besede: sodelovanje oseb s posebnimi potrebami z obeh strani meje, ustvarjanje, ples, glasba

Povzetek:

Smo OŠ Kozara Nova Gorica – osnovna šola z nižjim izobrazbenim standardom, ki stoji ob državni meji z Italijo. Prebivalstvo obeh strani meje je že davno začutilo obojestransko povezanost, utrip Evrope. Trajnega, načrtnega in rednega sodelovanja med učenci s posebnimi potrebami in učitelji z obeh strani meje, pa v preteklosti skorajda ni bilo. Tesno - strokovno ter osebno - nas je povezalo zanimanje italijanske učiteljice in glasbene terapevtke, ki je poiskala način za obisk naše ustanove. Njen interes je navdušil tudi nas in nas spodbudil, da stik oživimo v srečanje, poznavanje obogatimo s skupnim delovanjem, le-to osmislimo z ustvarjalnimi vsebinami ter združimo otroke, mladostnike in odrasle osebe s posebnimi potrebami z obeh strani meje na slavnostni prireditvi v najuglednejšem gledališču italijanske Gorice. Sodelovati smo začeli spomladi leta 2008. Obiskovali smo se, se spoznavali, se drug drugemu predstavili s plesom in glasbo, izmenjali zamisli, posredovali znanja. Junija smo sodelovali na slavnostni prireditvi italijanskih kolegov »Musicalmente abili«, na kateri so se odrasle osebe s posebnimi potrebami na odru Verdijevega gledališča v italijanski Gorici predstavili z glasbo in plesom ter se postavili ob bok najvidnejših kulturnih ustvarjalcev goriške pokrajine. Veliki dogodek smo pospremili z razstavo naših slik in keramičnih izdelkov v preddverju gledališča ter prijateljem tako izrazili svojo podporo, jim zaželeli srečo. Naslednje šolsko leto smo si cilje zastavili ambicioznejše: učili smo se italijanščine in si dopisovali z italijanskimi prijatelji, gostili učitelje in

OSNOVNA ŠOLA dr. SLAVKA GRUMA, ZAGORJE OB SAVI

CANKARJEV TRG 2

1410 ZAGORJE OB SAVI

T: 03 566 47 67, M: 051 452 110

E: grum@osljsg.si

učence s posebnimi potrebami iz San Giorgia v Italiji, z unikatnimi izdelki smo opremili najvidnejše trgovine na italijanski in slovenski strani ...

SKRB ZA OTROKE, MLADOSTNIKE IN ODRASLE S POSEBNIMI POTREBAMI V NEKATERIH EVROPSKIH DRŽAVAH

8. Nataša Kovačič

Naslov predavanja: Otroci s posebnimi potrebami v italijanski šoli

Ključne besede: inkluzija, otroci s posebnimi potrebami, italijanski šolski sistem, podporna učiteljica

Povzetek:

Dvajset minutna predstavitev se bo osredotočala na inkluzijo v italijanskem šolskem sistemu. Italija je država, ki ima 50-letno tradicijo vključevanja učencev s posebnimi potrebami v redne šole. Spregovorila bom o italijanskem šolskem sistemu ter o zakonodaji, ki ureja inkluzijo v italijanskem šolskem sistemu. Predstavila bom prilagoditve, ki so zagotovljene za učence s posebnimi potrebami v italijanskih šolah. Predstavljena bo klasifikacija posebnih potreb, individualni izobraževalni načrt ter prilagojen načrt poučevanja, ki učencem omogočata podporo pri šolanju. Opisala bom letni načrt za inkluzijo in didaktično-metodične prilagoditve. Predstavljeni bodo profili in vloga učiteljev, ki so ključna in zelo pomembna vez med učenci s posebnimi potrebami, starši in učitelji rednih šol in sicer so to podporni učitelji, asistenti in koordinator inkluzije. Prikazani bodo primeri dobre prakse, a tudi pomanjkljivosti italijanske inkluzivne šole, kot so izključevanje učencev iz razreda, predčasno opuščanje šolanja... Predstavljen bo tudi pogled staršev na inkluzivno izobraževanje ter počutje učencev v inkluzivnih razredih. V predstavitvi bo svojo besedo dobila učiteljica slovenske narodnosti Sara Crevatin, ki je zaposlena kot podporna učiteljica na slovenski osnovi šoli v Trstu. Sicer Sara poučuje na slovenski šoli, a je ta vpeta v italijanski inkluzivni šolski sistem. Opisala bo svoje delo z učenci s posebnimi potrebami, sodelovanje z učitelji in starši, svoje izkušnje, lepote ter izzive svojega poslanstva.

9. Urška Cartró Bric

Naslov predavanja: Izobraževanje otrok z motnjami v duševnem razvoju v Španiji

Ključne besede: učenci z MDR v Španiji, inkluzija, posebne VIZ ustanove

Povzetek:

Urška Bric je Slovenka, specialna pedagoginja, ki je svojo poklicno pot začela na OŠ dr. Slavka Gruma Zagorje ob Savi. Ljubezen jo je odnesla v Španijo, kjer se je zaposlila kot učiteljica angleščine. Izkušnja dela v slovenskem vzgojno izobraževalnem sistemu ji odpira možnosti objektivne primerjave obeh sistemov, njunih prednosti in slabosti. Predstavila nam bo glavne podobnosti in razlike med obema vzgojno izobraževalnima sistema in trenutni pristop izobraževanja otrok s posebnimi potrebami v Španiji, ki temelji na načelih inkluzije. Delila bo svoj pogled na vodilo Španskega vzgojno izobraževalnega sistema, ki je pravica do kvalitetnega in enakopravnega izobraževanja, prilagojenega sposobnostim in primanjkljajem vsakega učenca in hkratno marginaliziranost najranljiveših skupin oseb s posebnimi potrebami. Izpostavila bo stalni boj med praviljično zapisano teorijo inkluzije, ki jo narekujejo zakoni in realnostjo, ki jo vsakodnevno živijo in soustvarjajo strokovnjaki in učenci. Zavidljivih 17% učencev s posebnimi potrebami v Španiji je vključenih v posebne vzgojno izobraževalne ustanove. Govorimo o dobri praksi inkluzije ali o inkluziji za vsako ceno? Skozi razpravo bomo poskušali odgovoriti na temu podobna vprašanja in karseda objektivno in kritično ovrednotiti slovenski izobraževalni sistem ter ozavestili njegove premnoge pozitivne plati.

10. Ljubiša Blagojević

Naslov predavanja: Učenci s posebnimi potrebami v bosanskem vzgojno izobraževalnem sistemu in družbi

Ključne besede: učenci s PP v BIH, vključujoča šola

Povzetek:

Ljubiša Blagojević je vizionarski in prodoren ravnatelj OŠ Vuk Stefanović Karadžić iz Doboja. Šola vključuje učence različnih narodnosti ter poleg večinskih tudi oddelke za učence z motnjami v duševnem razvoju. Poslanstvo šole je prepoznati in podpirati potencial vsakega učenca ter med vzgojo in izobraževanjem razvijati temeljne človeške vrednote učencev. Vizija šole je biti šola, kjer so vsi učenci enako sprejeti, kjer sprejemajo raznolikost, razvijajo strpnost in krepijo odnose med učenci, učitelji in starši ter šolo in skupnostjo. Ljubiša si s svojo izjemno energijo prizadeva, da za vse učence ustvarja čim boljše pogoje za izobraževanje in razvoj – opremljanje šolskih prostorov s sodobnimi tehnologijami in omogočanjem dodatnega izobraževanja strokovnim sodelavcem. Posebno skrb in poudarek njegovega delovanja namenja

učencem s posebnimi potrebami – predvsem izboljšanju prostorskih pogojev v šoli, ureditvi vključujočega igrišča ter prizadevanjem za izboljšanje položaja otrok s PP na sistemski ravni.

SODOBNI PEDAGOŠKI PRISTOPI IN PRILAGODITVE ZA UČENCE S POSEBNIMI POTREBAMI

11. Agota Petrić

Naslov predavanja: Vedenjska problematika otrok z motnjami avtističnega spektra

Ključne besede: MAS (motnje avtističnega spektra), uspešni pristopi za izboljšanje nezaželenega vedenja

Povzetek:

Motnje avtističnega spektra (MAS) so vseživljenjske nevrološko pogojene razvojne motnje, ki vplivajo na otrokove socialne veščine, komunikacijo ter vzorce vedenja in interesov. Otroci z MAS pogosto izkazujejo težave v socialni interakciji, omejeno verbalno in neverbalno komunikacijo ter ponavljajoče, včasih rigidno vedenje. Med najpogostejše vedenjske težave sodijo agresija, samopoškodovalno vedenje, upiranje spremembam in izbruhi čustev. Težave izhajajo iz slabšega razumevanja socialnih situacij in nezmožnosti izražanja potreb. Takšno vedenje je pogosto nevarno za okolje, tako kot za otroka ali druge osebe in ovira njegovo vključevanje v vsakdanje dejavnosti. Za razumevanje in učinkovito obravnavo vedenjske problematike je ključno individualno ocenjevanje vedenja. Najpogostejše uporabljeni pristopi so strukturirano poučevanje po metodi TEACCH, socialne zgodbe (po Carol Gray) in vizualna podpora pri vsakodnevnih opravilih. Učinkovita obravnava vedenjske problematike pri otrocih z MAS temelji na multidisciplinarnem sodelovanju (strokovnjaki, učitelji, starši) ter na ustvarjanju varnega in strukturiranega okolja, ki spodbuja pozitivne vedenjske vzorce.

12. Maja Žibert

Naslov predavanja: Prilagoditve pri družboslovju za "drugačne" učence

Ključne besede: prilagoditve, zgodovina, sociologija, alternativni pristopi, vključevanje

Povzetek:

Članek izhaja iz izkušenj pri poučevanju zgodovine in sociologije v razredu, kjer so prisotni učenci, dijaki z zelo različnimi potrebami in sposobnostmi, vključno z učenci, ki izstopajo bodisi po izjemnih dosežkih bodisi po izrazitih težavah pri učenju. Posebno pozornost bomo namenili tistim, ki pri družboslovnih predmetih dosegajo bodisi zelo dobre bodisi zelo slabe rezultate, medtem ko so na drugih področjih lahko povsem povprečni ali celo izjemni. V članku bomo predstavili konkretne prilagoditve, ki jih lahko učitelji zgodovine uporabimo za vključevanje "drugačnih" dijakov. Med

njimi so individualizacija nalog, uporaba različnih virov in metod (npr. vizualni, slušni, praktični pristopi), omogočanje večje fleksibilnosti pri ocenjevanju ter spodbujanje sodelovalnega učenja. Pozornost bomo namenili tudi ustvarjanju varnega in spodbudnega učnega okolja, kjer se vsak dijak lahko izrazi in razvija svoje potenciale, ne glede na izzive, s katerimi se sooča. Nekaj besed bomo namenili tudi pomenu sodelovanja s strokovnimi službami in starši ter pomenu odprte komunikacije v razredu. Predstavili bomo primere dobrih praks, kjer so prilagoditve pripomogle k večji vključenosti in uspešnosti dijakov s posebnostmi. Zaključili bomo z razmislekom o tem, kako lahko učitelji s premišljenimi prilagoditvami gradimo mostove in odpiramo vrata vključujoči družbi, kjer ima vsak dijak možnost za uspeh in osebni razvoj.

13. Tina Žniderič

Naslov predavanja: Inkluzija otrok z avtizmom: povezovanje specialnega in rednega izobraževanja kot model dobre prakse

Ključne besede: avtizem, družbena vključenost, inkluzija, komunikacija, prilagojeno poučevanje, socialne interakcije, vzgoja in izobraževanje

Povzetek:

Inkluzija otrok z avtizmom v izobraževalni proces je ključna za njihov razvoj in vključevanje v družbo. Specializirane ustanove nudijo intenzivnejšo podporo, a omejujejo priložnosti za socialne interakcije in učenje, medtem ko redne šole pogosto ne zmorejo zagotoviti vseh potrebnih prilagoditev. Primer uspešnega pristopa predstavlja sodelovanje Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana ter Osnovne šole Alojzija Šuštarja. Učenci z avtističnimi in govorno-jezikovnimi motnjami obiskujejo prilagojen program in se postopno vključujejo v pouk ter dejavnosti rednih oddelkov. Takšen pristop združuje prednosti obeh sistemov, omogoča višjo stopnjo socialne participacije ter možnost postopnega prehoda v redno osnovno šolo. Metode dela temeljijo na individualizaciji ciljev, skrbnem načrtovanju in evalvaciji napredka. Učenci se vključujejo v oddelke redne šole pri malici, rekreativnem odmoru in dnevih dejavnosti ter glede na svoje zmožnosti pri izbranih urah pouka. Ključne metode vključujejo: pripravo učencev na učno uro, napovedana struktura, slikovna podpora ter spremljanje in usmerjanje učenca. Socialno vključenost spodbujajo metode socialnih zgodb, igre vlog in delo v manjših skupinah, kar omogoča razvoj komunikacije in medvrstniških odnosov. Koristi inkluzije so večplastne: učenci z avtizmom razvijajo socialne kompetence, vrstniki krepijo empatijo in sprejemanje drugačnosti, strokovni delavci pa pridobivajo kompetence ter izboljšajo usposobljenost pri delu z otroki s posebnimi potrebami. Čeprav se projekt sooča z organizacijskimi izzivi, potrjuje, da je povezovanje rednega in specialnega izobraževanja izvedljiv model, ki prispeva k večji kakovosti ter inkluzivnosti vzgojno-izobraževalnega procesa in h gradnji bolj vključujoče družbe.

VLOGA STROKOVNIH DELAVCEV, STARŠEV IN LOKALNE SKUPNOSTI PRI VKLJUČEVANJU OTROK, MLADOSTNIKOV IN ODRASLIH S POSEBNIMI POTREBAMI

14. Hedvika Kovač, Irena Kresoja, Sašo Molnar, Benjamin Omahne, Miss Slovenije
Amadea Zupan

Naslov predavanja: Ko skupnost postane podpora: laiki, projekti in osebne zgodbe

Ključne besede: podporne storitve v skupnosti, ozaveščanje, vključevanje, samostojnost, vključujoča družba, deinstitucionalizacija

Povzetek:

Varstveno delovni center Zasavje že 40 let soustvarja vključujoče okolje za osebe z intelektualnimi in drugimi oviranostmi. V prispevku bomo predstavili sistem podpornih storitev socialnega vključevanja (SVI), ki ga izvajamo na podlagi Zakona o socialnem vključevanju invalidov. Namen storitev je omogočiti posamezniku, da z ustrezno podporo živi čim bolj samostojno, po svojih željah in zmožnostih. Leto 2024 je bilo za naš zavod prelomno: v podporne storitve je bilo vključenih 36 uporabnikov, med njimi 6, ki že bivajo povsem samostojno. Pomembno vlogo imajo laične podporne osebe – prostovoljci, sosede, znanci –, ki skupaj s strokovnimi delavci gradijo mrežo pomoči. V preteklem letu je sodelovalo 49 podpornih oseb, od tega 18 laikov, kar potrjuje, da vključujoča družba nastaja skozi sodelovanje celotne skupnosti. Poseben poudarek bomo namenili osebni zgodbi uporabnice Irene Kresoja, ki je po letih bivanja v enoti z ustrezno podporo prestopila prag samostojnega življenja. Njena izkušnja kaže, da podporne storitve niso le sistemska rešitev, temveč orodje, ki posamezniku vrača dostojanstvo, samozaupanje in občutek vključenosti. V osebni zgodbi uporabnika Saša Molnarja in njegove podporne osebe Benjamina Omahneteta pa bomo slišali in videli, kako lahko podporne storitve pomembno prispevajo h kakovosti življenja oseb z intelektualno oviranostjo. Sašo biva doma s starši, vendar skupaj z Benijem preživita veliko lepih skupnih druženj in dogodivščin. Predstavili bomo tudi sodelovanje s projektom Miss Slovenije for Miss World, ki krepi prepoznavnost in ozaveščenost vključevanja, saj verjamejo, da ima prav vsak pravico biti enakopravno vključen. Izpostavili bomo pomen medinstitucionalnih dogodkov na različnih nivojih in oblikah, ki s kulturo, umetnostjo in tradicijo povezujejo različne deležnike v skupnosti. Naš prispevek želi prikazati, da je vključujoča družba uresničljiva takrat, ko strokovnost, osebne zgodbe in prostovoljna podpora postanejo skupen most do boljšega življenja vseh.